

Korset och Kronan

Nr 76/2021

Jesus säger: Håll fast vid
det du har så att ingen
kommer och tar din krona
(Upp. 3:11)

CA 9: Om dopet (del 10)

I Schmalkaldiska artiklarna (som ingår i
våra bekännelseskrifter) skriver Luther:

Om dopet

1. *Dopet är ingenting annat än Guds ord med vatten enligt hans instiftelses ordning eller, som Paulus säger, "ett bad i kraft av ordet", och som även Augustinus säger: "Ordet må komma till elementet, och så uppstår sakramentet."*

2. *Därför kan vi inte instämma med Thomas och predikaremunkarna (dominikanerna), som glömmet ordet och säger, att Gud har lagt ner en andlig kraft i vattnet, vilken genom vattnet avtvår synden,*

3. *och inte heller med Scotus och barfotamunkarna, som lär att dopet avtvår synden genom Guds viljas verkan och att detta avtvående alltså endast sker genom Guds vilja, men inte alls genom ordet eller vattnet.*

Om barndopet

4. *Här lär vi att man skall döpa barnen, ty även de är inneslutna i den utlovade frälsningen,*

Ordet om korset är en
dårskap för dem som går
förlorade, men för oss som
blir frälsta är det en Guds
kraft (1 Kor. 1:18)

Den gode herden
leder sina får (Joh. 10)

som blivit verklighet genom Kristus, och den får kyrkan icke undanhålla dem. (SKB, s. 331, Trigl. 490f, texten lätt moderniserad av mig).

Vi ska här lägga märke till hur vår lutherska bekännelse kraftigt betonar att det är Guds ord i förening med vattnet som i kraft av Kristi instiftelse gör dopet verksamt. Tyska texten har i sv. övers. "Guds ord i vattnet" och latinet "Guds ord med nedsänkande i vattnet" och omedelbart därefter kommer "befallt genom hans instiftelse" (tyskan).

Guds ord används i dopet på ett dubbelt sätt. Först är det Kristi dopbefallning i Matt. 28:18-20 som befäller kyrkan att döpa. Sedan är det de särskilda ord som skall användas vid varje dop, nämligen att vi skall döpa i Faderns, Sonens och den helige Andes namn. När bekännelsen säger Guds ord och instiftelse syftar detta alltså på båda dessa viktiga saker. Om vi inte haft den ursprungliga instiftelsen skulle vi inte haft någon befallning att döpa. Och om vi i dopet inte döper i den Treenige Gudens namn, så är det inte något rätt dop.

För det tredje talar bekännelsen om vattnet. Utan att vatten används är det inte

heller något rätt dop. Om man i brist på vatten använder någon annan vätska är det inte något kristet dop alls. Man måste istället vänta tills man får tag i vatten. Ofta har man betonat att det skall vara rent vatten, d.v.s. vatten som inte är uppblandat med någonting annat som kan göra dopet tvivelaktigt. Det vore t.ex. dåraktigt att döpa med läskedryck eller lervälling eller annat starkt förorenat vatten. Om det inte är *vatten* som används gör man dopet tvivelaktigt. Här avses givetvis inte att vattnet måste vara kliniskt rent, bara att det måste vara tydligt att det är vatten och ingenting annat som brukas. För ett värdigt dop är det också viktigt att dopet förrättas högtidligt, gärna med en dopfunt eller vacker glasskål eller liknande och att prästen använder gudstjänsträkt. Men i en nödsituation måste man skynda sig och använder då det som finns till hands.

Augustinus ord från fornkyrkan är mycket lämpliga i detta sammanhang. Han säger: *Ordet kommer till elementet, och så blir det ett sakrament* (på latin: *Accedat vebum ad elementum et fit sacramentum*). Detta citat visar att Gud handlar genom sitt ord i och med det fysiska elementet. Detta gäller också nattvarden. När instiftelseorden ljuder blir brödet och vinet Kristi kropp och blod. I dopet är det inte längre bara vatten utan vatten förbundet med Guds ord i kraft av Guds befallning. Därför är dopet så kraftfullt.

Bekännelsen avvisar sedan de medeltida teologernas försök att förklara dopet på ett sätt som gör den gudomliga kraften mindre. Först kritiserar Tomas från Aquino (1225-1274) och hans efterföljare dominikanerna. De glömmar instiftelseorden, säger Luther, och räknar bara med en mindre, andlig kraft i vattnet. Luther vill däremot betona Guds väldiga kraft genom att instiftelseorden uttalas på Guds befallning och därigenom är lika mäktiga som skaparorden när Gud en gång skapade hela universum enbart med ordet.

Därefter kritiserar också Duns Scotus (1265-1308) och hans efterföljare franciskanerna därför att de inte alls räknade med någon kraft i vattnet utan endast endast med Guds vilja. Tyskan har här i övers.::

Inte heller håller vi med Scotus och barfotamunkarna som lär, att dopet endast tvättar bort synden genom Guds vilja, alltså att denna tvättning endast sker genom Guds vilja och inte alls genom ordet eller vattnet.

Felet med Scotus är inte att han räknar med Guds vilja. Det gör också Luther och bekännelsen. Men Scotus menar att det *endast* är Guds vilja som verkar, men att den inte verkar genom de uttalade orden och inte genom vattnet. För Luther är det avgörande att både Guds ursprungliga befallning finns där och att denna vid varje dop verkar genom de uttalade orden och genom själva vattnet eftersom ordet är förbundet med vattnet.

Man kan här tillägga att den reformerta kyrkans uppfattning liknar Scotus syn. Den reformerta kyrkan räknar inte på allvar med några nådemedel utan lär att Guds nåd verkar direkt i människans hjärta utan medel. Men enligt Bibeln är det Guds ord som verkar i alla nådemedlen så att Guds nåd ges just genom det predikade ordet, genom avlösningen i bikten, genom dopets vatten och genom brödet och vinet som är Kristi sanna kropp och blod.

Därför kan vi tydligt se att hela den reformerta kyrkofamiljen med dessa många dotterkyrkor (presbyterianer, anglikaner, metodister, baptister, pingstvännen m.fl.) sällan eller aldrig betonar pånyttfödelsen genom dopet. De talar helst om frälsningen som en avgörelse där människan blir "frälst" genom sin egen viljas beslut eller genom känslomässiga upplevelser. Den bibliska läran däremot framhåller att Gud ensam verkar pånyttfödelsen och tron och att han alltid och endast gör det genom ordet och sakramenten.

Till sist framhålls också att löftet i dopet även gäller barnen. *Forts. i nästa nr*